୪

ଭୂତମାନେ କଅଣ କରନ୍ତି

ପ୍ରଫେସର ଡକ୍ଟର ଗଣେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର

୪.୧ ଉପକ୍ରମ

ଭୂତମାନେ ସତରେ ଥାଆନ୍ତୁ କି ନଥାନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ଭୂତ ଗପ ଅଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ କେତେ ଯେ କଥା ଉପକଥା ରହିଛି, ତାରଇୟତ୍ତା ନାହିଁ । ଭୂତକଥା ଶୁଣିବାକୁ ସମସ୍ତେ କାନ ଡେରିଥାନ୍ତି । ଶୁଣିଲେ ମନ ଉଚ୍ଚାଟ ହୁଏ । ଆବେଗ ଓ ଉତ୍କଣ୍ଠାରେ ମନ ସତେଜ ହୁଏ । ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ମନୋରଞ୍ଜନ କରେ ଯେ ନିଦ ଲାଗୁଥିଲେ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ । ଏଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସୁନ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା ମିଳେ ଏହି ରଚନାଟିରୁ । ଆସ ପଢ଼ିବା ।

୪.୨ ଗଳ୍ପ ପଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଏହି ଗଳ୍ପ ପଠନ ଦ୍ୱାରା ଆମେ

- ଭୂତ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ।
- ଭୂତମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗଳ୍ପର ଚରିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଭବ କରିବା ।
- ଭୂତ ସମ୍ପର୍କରେ ଗଳ୍ପର ଚରିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଭୂତି ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣିବା ।
- ଭୂତ ପ୍ରତି ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଲାଭ କରିବା ।

୪.୩ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ପରିଚୟ

ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଫେସର ଗଣେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର (୧୯୪୨) ଉପନ୍ୟାସ, ଗଳ୍ପ ଫିଚର, ଅନୁବାଦ, କବିତା ଓ ଶିଶୁସାହିତ୍ୟ ରଚନାରେ ଜଣେ ସଫଳ ବ୍ୟକ୍ତି । 'ସାମୁଦ୍ରିକ', 'ଆରୋହୀ', 'ନେତା', 'ସକାଳର ମୁହଁ' ପ୍ରଭୃତି ତାଙ୍କର ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଉପନ୍ୟାସ । 'ସକାଳର ମୁହଁ' ଉପନ୍ୟାସଟି ଇଂରାଜୀରେ ଅନୁବାଦ ହୋଇ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ ଦ୍ୱାରା ପୁରସ୍କୃତ । ତାଙ୍କ ରଚିତ ଭ୍ରମଣପୁସ୍ତକ ହେଲା- 'ସମୁଦ୍ର ସେପାରେ', 'ନିଜ ଦେଶ ଓ ଅନ୍ୟ ଦେଶ', 'ନୂତନ ମାଟିର ସ୍ୱର୍ଶ' ଇତ୍ୟାଦି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଦୈନିକ ଖବର କାଗଜ 'ପ୍ରମେୟ'ର ସମ୍ପାଦନା କରୁଛନ୍ତି ।

୪.୪ ମୂଳ ବିଷୟ

ଓଡ଼ିଶାର କୌଣସ ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ସହରରୁ ଆମେ ଆସୁଥାଉ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଅଭିମୁଖେ । କାର୍‌ରେ ମୁଁ, ମୋର ଜଣେ ସହକର୍ମୀ ଅଧ୍ୟାପକ, କୌଣସି ପ୍ରାଇଭେଟ୍ କଲେଜର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ସର୍ବୋପରି, ଅଭିଜ୍ଞ, ଟୋପିପରିହିତ ଡ୍ରାଇଭର । ଗାଡ଼ି ଚାଲିଥାଏ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ । ରାସ୍ତା ନିର୍ଜନ । କିଛି କିଛି ଦୂରତାରେ ମଫସଲି ବଜାର ସେମାନଙ୍କ ଆଲୋକିତ କୋଳାହଳ ଓ ମଳିନ ଖପରୁଲି ଘରସବୁ । ସମୟ ରାତି ଏଗାରଟା ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କହିଲେ, 'ସମସ୍ତେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସିଲେ କାହିଁକି ? କିଛି କହନ୍ତୁ ।'

ମୋର ସହକର୍ମୀ କ୍ଷୀଣ ସ୍ୱରରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, ମୁଁ ଆଜି ଭୀଷଣ ଟାୟାର୍ଡ୍ । ରାତି ପାଞ୍ଚଟାରୁ ଉଠିଛି ।' ସେ ତାଙ୍କ ଉକ୍ତିର ସତ୍ୟତା ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଅବିଳମ୍ବେ ଆଖିବୁଜି ଢୁଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମୋତେ ଚାହିଁଲେ । ମୁଁ କହିଲି, 'ମୁଁ ଆଜ୍ଞା ଢୁଳାଏ ନାହିଁ । ଟ୍ରେନ ବା କାର୍‌ରେ ଗଲାବେଳେ ମୋତେ କେବେ ନିଦ ଲାଗେ ନାହିଁ ।'

ସେ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲେ । ବାହାରକୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଦେଖାଇ କହିଲେ, 'ହେଇ ଠିକ୍ ଏଇଠି ... ଏକ ବରଗଛ ତଳେ । ଗଲାବର୍ଷ କଥା ।'

ମୁଁ ଉତ୍ସାହରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲି । କାର୍ ଭିତରର ଅନ୍ଧାରରେ ତାଙ୍କ ମୁହଁ ହଠାତ୍ ରହସ୍ୟମୟ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ସେ କହୁଥିଲେ, 'ଅନେକ ସମୟରେ ବେଶୀ ରାତିରେ ମୁଁ କଟକ ଫେରେ । ଥରେ ନୁହେଁ ଦି'ଥର ନୁହେଁ, ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଥର ଦେଖିଲି – କଳାବୁର୍ଖାପିନ୍ଧା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଜଣେ ସେଇ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଠିଆ ହୋଇ କାର୍‌ରେ ଯିବାପାଇଁ ହାତ ଦେଖାଉଛି ।'

'ଆପଣ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇଲେ ?' ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

ସେ ହସି ହସି କହିଲେ, 'କିଏ ଲୋକ ନଜାଣି କେମିତି ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇଥାନ୍ତି ? ମୁଁ ଏମିତି ଲୋକଟିଏ ଦେଖିବା ପରେ ପରେ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭୟଙ୍କର ଡକାୟତି ହୋଇଥିଲା । ଜଣେ ଚାଷୀନେତା ସେଇ ଡକାୟତିରେ ଧରା ପଡ଼ିଥିଲେ ।

କିଛି ସମୟ ନୀରବତା । ଦୁଇ ପାଖରେ ଗତିଶୀଳ ଧାନବିଲ, ଗଛ ଓ କେଉଁଠି କେମିତି କେତେଜଣ ଗାଉଁଲି ମଣିଷ । କେଉଁଠି ଜଣେ ବୁଢ଼ା କାର୍‌କୁ ଦେଖି ହାତ ଦେଖାଇଲା । ହୁଏତ ତାର ଆଉରି ଆଗକୁ ଯିବାର ଅଛି, ତେଣୁ ସେ ଆମର ସାହାଯ୍ୟ ଚାହେଁ, କିମ୍ବା ... ! ମୁଁ ଓ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସେ ବୁଢ଼ା ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କଲୁନାହିଁ ।

'ଆପଣ ଭୂତରେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ?' ମୁଁ ପଚାରିଲି । ହଠାତ୍ ଏଇ ଗୁରୁତର ପ୍ରଶ୍ନଟି କାହିଁକି ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆ ହେଲା, କହିବା କଠିନ । ତେବେ ସେଇ ବୁର୍ଖାପିନ୍ଧା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଓ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ କାର୍ ଦେଖି ହାତ ଦେଖାଉଥିବା ବୁଢ଼ାଟି ହୁଏତ ମୋତେ ଭୂତ ମନେ ପକାଇ ଦେଲେ ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କହିଲେ, 'ବିଶ୍ୱାସ କରିବି କ'ଣ, ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଛି ଅନେକ ଥର ।' ତାଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷସୁଲଭ ଦୃଢ଼ତା ।

'ଆଖିରେ ଦେଖିଛନ୍ତି ?' ମୁଁ କଥାଟାକୁ ଲଘୁ କରିବାକୁ କହିଲି, 'ଆପଣଙ୍କ ମନର ଭ୍ରମ ହୋଇପାରେ ।'

ସେ କହିଲେ, 'ହଁ– ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଦୁବ, ରକ୍ତଲଗା ଚାଉଳ ଶୂନ୍ୟରୁ ପଡ଼ିବା ଦେଖିଛି । – ପରେ ସେ ସବୁ ନିଆଁରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସାମ୍‌ନାରେ ପୋଡ଼ିଛି । ଜିନିଷଗୁଡ଼ାକ ଧରିବା, ଦେଖିବା, ପୋଡ଼ିବା – ଏ ସବୁକୁ ମନର ଭ୍ରମ ବୋଲି ଆପଣ କହିବେ ?'

ଟୋପିପରିହିତ ଡ୍ରାଇଭର ଏଇ ସମୟରେ ଏକ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଶବ୍ଦ କଲେ । ସେ ଯେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ କଥା ଶୁଣୁଛନ୍ତି, ତାହା ମୁଁ ଏଯାଏଁ ଜାଣି ନଥିଲି । ମୋ ସହକର୍ମୀ ଅବଶ୍ୟ ଆଉ ଢୁଳାଉ ନଥିଲେ, ଗଭୀର ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇ ସାରିଥିଲେ ।

ମୁଁ ପରାଜିତ ସ୍ୱରରେ କହିଲି, 'କେବେ ଦେଖିଲେ ଆଜ୍ଞା ?'

ସେ କହିଲେ, 'ଏଇ ପାଞ୍ଚ ଛଅ ଦିନ ତଳର କଥା କହୁଛି । ହଠାତ୍ ଆମ ଲାଇବ୍ରେରୀ ପିଅନ ଆକୁଳି ମରିଗଲା । ବୁଢ଼ା ହୋଇ ଯାଇଥିଲା, ହାର୍ଣ୍ଣିଆ ଅପରେସନ୍ ହୋଇଥିଲା, ଏଣେ ହାର୍ଟ-ଟ୍ରବ୍‌ଲ୍ ବି ଥିଲା । ହଠାତ୍ ଲାଇବ୍ରେରୀରେ ଫେଣ୍ଟ୍ ହୋଇଗଲା । ତାକୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲୁ । ବାଟରେ ବିଚରା ଚାଲିଗଲା ।'

ତା ପରେ ? ଏଥର ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ମୋର ସହକର୍ମୀ । ଏହା ଭିତରେ ସେ କେତେବେଳେ ଉଠି ସାରିଥିଲେ ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କହିଲେ, 'ତା'ପରେ ଆଉ କ'ଣ ? ମୁଁ ହିଁ ତା ଶବରେ ଫୁଲମାଳ ଦେଲି, ହାତରୁ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଶବସଂସ୍କାର ଆୟୋଜନ କଲି । ସବୁ ସାରି କ୍ୱାଟର୍‌ସକୁ ଫେରୁ ଫେରୁ ସଞ୍ଜ ।' ସେ ଟିକିଏ ଚୁପ୍ ରହିଲେ । ହଠାତ୍ ଯେମିତି ସ୍ୱର ବଦଳାଇ ଆରମ୍ଭ କଲେ, 'ହଠାତ୍ ସେ ଦିନ ରାତିରେ ମୋ କ୍ୱାଟର୍‌ସ୍‌ର ଲାଇଟ୍‌ସବୁ କଟିଗଲା । ରାତିରେ ଆଉ ଲାଇଟ୍ ଆସିବାର ଆଶା ନଥାଏ । ଘରେ ପିଲାପିଲି ନଥାନ୍ତି । ଯେଉଁ ପିଅନ ସେ କ୍ୱାଟର୍‌ସ୍‌ରେ ଶୁଏ, ସେ ବି ଯାଇଥାଏ ଗାଁ'କୁ । ଏକୁଟିଆ କ'ଣ କରିବି ? ମନଟା ବି ଭଲ ନଥାଏ । ବାହାର ବାରଣ୍ଡାରେ ଆରାମ ଚେୟାର ପକାଇ ବସି ରହିଲି ।'

ଏଇଠାରେ ସେ ସିଗାରେଟ୍ ଲଗାଇବା ପାଇଁ କିଛି ସମୟ ଅଟକିଲେ । ତା'ପରେ କହିଲେ, 'ଆରାମ ଚେୟାର ଉପରେ ବସି ବସି ସିଗାରେଟ୍ ଟାଣୁଥାଏ । ମୋ କ୍ୱାଟର୍‌ସର ସାମନାରେ ଲାଇବ୍ରେରୀ । ମୋତେ ଦିଶୁଥାଏ, ଆକୁଳି ଲାଇବ୍ରେରୀ ରୁମ୍‌ରେ ବସିଛି, ଗୋଡ଼ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଛି, ବହିସବୁ ଥାକରେ ସଜାଡ଼ି ରଖୁଛି ।'

ପୁଣି କିଛି ସମୟ ନୀରବତା ।

ଆକୁଳିକୁ ଜୀବନରେ କେବେ ଦେଖି ନଥିଲେ ବି ମନେ ହେଉଥିଲା, ଯେମିତି ନିଛାଟିଆ କୌଣସି ଲାଇବ୍ରେରୀ ରୁମ୍‌ରେ ବୁଢ଼ାଟିଏ ପାଦ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି ଚାଲୁଥିବାର ମୁଁ ଦେଖି ପାରୁଛି ! କାହାର ଚେହେରା ମୋତେ ଏମିତି ଦିଶିଯାଉଛି, କେଜାଣି ! ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କହୁଥିଲେ, 'ସେତେବେଳେ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥାଏ । ଜାନକାଦେଈପୁର ଷ୍ଟେସନ ନିକଟରେ ଭାର୍ଗବୀ ନଈ କୂଳରେ ଆମର ଗାଁ । ଦିନେ ରାତିରେ-ରାତି ଦଶଟା ହେବ ନା କ'ଣ- ଚନ୍ଦନପୁର ହାଟରୁ ମାଛ ନେଇ ଫେରୁଛି । ଶସ୍ତାରେ ମାଛ ପାଇଥିବାରୁ ମନ ଖୁସି ଅଛି । ଦେଖିଲି- ଆଗରୁ ନଈଆଡୁ ଗୋଟିଏ ବେତା ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଉପରକୁ ଉଠି ଉଠି ଆସୁଛି । ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ବେତାଟା ଆସୁଛି, ମଣିଷ କାହିଁ ? ଭାବିଲି, ମନର ଭ୍ରମ ହୋଇପାରେ । ହଠାତ୍ ବେତାଟା କୁଆଡ଼େ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା, ଧଳାଲୁଗା ପିନ୍ଧା ମାଇପିଟିଏ ଚାଲିଛି । ସଫା ଜହ୍ନ ଆଲୁଅ ପଡ଼ିଥାଏ । ମୋତେ କାହିଁକି ଟିକିଏ ଡର ଡର ଲାଗୁଥାଏ । କେତେଜଣ କୁଲି ରେଲ୍ ଲାଇନ୍ ଉପରେ ବସିଥିଲେ, ଦୈବାତ୍ ମତେ ଦେଖିଲେ । ପଚାରିଲେ, 'ବାବୁ, ଏତେ ରାତିରେ କୁଆଡ଼େ ବାହାରିଛ ? ଏଇ ଆଗ ଗଛରେ ଗୋଟେ ବଦ୍‌ମାସ୍ ଅଛି । ଆଉ ଏମିତି ଆସିବ ନାହିଁ । ହଉ ଚାଲ, ତୁମକୁ ଘରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆସିବୁ ।'

ଆଉ ଥରେ ଆଇ.ଏ. ରେଜଲ୍ଟ୍ ଖବର କାଗଜରେ ବାହାରିବାର ଥାଏ । ରାତି ଆସାନସୋଲ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଖବର କାଗଜ ଆସିଥିବ ବୋଲି ମୁଁ ଓ ମୋର ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ଷ୍ଟେସନକୁ ଆସିଥାଉ । ଖବର କାଗଜ ତ ଆସିଲା ନାହିଁ, ରାତି ଦୁଇଟାରେ ଘରକୁ ଫେରିବା କଥା । ମୋ ସାଙ୍ଗ ସାଇକେଲ ଚଳାଉଥାଏ । ମୁଁ ପଛରେ ବସିଥାଏ । କେତେବାଟ ଫେରିବା ପରେ ଦେଖିଲି, ଆମର କିଛି ଆଗରେ ନିଆଁ ହୁଳା ପରି କିଛି ଗୋଟିଏ ଘୂରି ଘୂରି ଚାଲିଛି । ଆମେ ଯେତେ ଯେତେ ଗାଁ ପାଖକୁ ଆସୁଥାଉ, ନିଆଁ ହୁଳାଟା ସେତିକି ସେତିକି ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଉଥାଏ ।

ମୋ ସାଙ୍ଗ ମୋତେ କହିଲା, 'ହେଇ ଦେଖୁଚୁ, ଆଗରେ ଏଇଟା କ'ଣ ?' ମୁଁ ନିଆଁ ହୁଳାଟା ଠିକ୍ ଦେଖୁଥାଏ, କିନ୍ତୁ ତାକୁ ସାହସ ଦେବାପାଇଁ କହିଲି, 'କାହିଁମ କ'ଣ ? ତୁ କାହିଁକି ଡରୁଛୁ ? ମୁଁ ତ ତୋଠାରୁ ବୟସରେ ବଡ଼, ଯାହା ହେଲେ ବୁଝିବିନି ?' କିନ୍ତୁ ମୋ ସାଙ୍ଗ ଶେଷରେ ନର୍ଭସ୍ ହୋଇଗଲା । ଗାଁ ମୁଣ୍ଡ ଦେଉଳରେ ସାଇକେଲଟା ଭୁସ୍ କରି ଲଗାଇଦେଲା । ସେଇ ଶବ୍ଦରେ ଦେଉଳ ପାଖ ଘରୁ ଜଣେ ଦି'ଜଣ ଉଠି ପଡ଼ିଲେ । ଆମକୁ ନେଇ ଘରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ ।'

'ଆପଣଙ୍କର ବହୁତ ସାହସ !' ମୁଁ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲି ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମହୋଦୟ ମୋ କଥା ନଶୁଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗପ ଆରମ୍ଭ କଲେ, 'ଥରେ ମୋର ବହୁତ ସକାଳୁ ଉଠିବାର ଥାଏ । କଥା କ'ଣ କି ଗୋଟିଏ ଜମିର ସୀମା ସମ୍ପର୍କରେ ବିବାଦ ହୋଇଥାଏ । ସେ ଦିନ ସକାଳୁ ଉଠିଲେ ଜମିର ମାପଚୁପ କରାଇବି । ପୁଣି ଟ୍ରେଜେରୀରୁ କୌଣସି ଜରୁରୀ କାମ ପାଇଁ ବିଲ୍ ଦେଇ ଟଙ୍କା ଆଣିବାର ଥାଏ । ସେ ଜମିର ସୀମା ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଁ ସେତେ ପର୍ଟିକୁଲାର୍ ନଥିଲି । କିନ୍ତୁ ବୋଉ ପୂର୍ବଦିନ ସଞ୍ଜରେ ରାଗି କହିଥାନ୍ତି, ବାପା ଥିଲେ ଆଜି ସେ ଅମୁକ ଲୋକ ଆମ ଜମିରୁ ଖଣ୍ଡେ ଦଖଲ କରିଯାଇନଥାନ୍ତା ।

'ପାହାନ୍ତାଟାରୁ ଅନୁଭବ କଲି, କେହିଜଣେ ମୋତେ ହଲେଇ ଦେଇ ଡାକୁଛି, କିରେ ଶୋଇଛୁ କ'ଣ, ଉଠ୍ । ଉଠୁନୁ । ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ, କିଏ ଏମିତି ଡାକୁଛି । ଘାଲେଇ ଶୋଇଥାଏ । ପୁଣି ଥରେ ସେମିତି କେହି ଡାକିଲା – ଏଥର ଆଉରି ଜୋରରେ, କିରେ ଉଠିଲୁ ? ଡାକୁଛି ପରା ! ଏଥର ବାଧ ହୋଇ ଉଠିଲି । ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଜମି ମାପିବା ପାଇଁ ଗଲି ।'

'ଆପଣଙ୍କ ବାପା ସେମିତି ଡାକିଲେ ବୋଲି ଆପଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ?' – ମୁଁ ପଚାରିଚିଲି ।

ସେ କହିଲେ, 'ସେମିତି କହିପାରୁନାହିଁ । ବାପାଙ୍କ ସ୍ୱର ଶୁଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲି । ତେଣୁ ହୁଏତ ସ୍ୱରଟା ଧରି ପାରିଲି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚୟ କେହି ଜଣେ ମୋତେ ଡାକିଛି ।'

ମୋ ସହକର୍ମୀ ଏ ଯାଏଁ ପ୍ରାୟ ଚୁପ୍ ରହିଥିଲେ । ବଡ଼ ପାଟିରେ ଆରମ୍ଭ କଲେ – 'ନାଇଁ ସ୍ପିରିଟ୍ ବୋଲି କିଛି ଅଛି । ବହୁତ ପ୍ରମାଣ ମିଳିଲାଣି ।'

ମୁଁ ପଚାରିଲି, 'କିନ୍ତୁ ଭୂତ ବା ସ୍ପିରିଟ୍ ବା ଯାହା କହନ୍ତୁ, ସେମାନେ ଗାଁଆରେ ରହିବାକୁ ପ୍ରିଫର୍ କରନ୍ତି କାହିଁକି ? ସହରରେ ତ ବେଶୀ ଭୂତ ବାହାରିବା ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ।'

ମୋ ସହକର୍ମୀ କହିଲେ – 'ହୁଏତ ଗାଁ'ର ବାତାବରଣ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୟୁଟେବ୍‌ଲ୍ ହେଉଥିବ ।'

ଭୂତମାନେ କ'ଣ କରନ୍ତି

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଗମ୍ଭୀର ଦିଶୁଥିଲେ – ଭୂତମାନଙ୍କୁ ଆଖିରେ ଦେଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଗମ୍ଭୀର ଦିଶିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ! କହିଲେ, 'ନାଇଁ, ସହରରେ ବି ତ ଭୂତ ଅନେକ ସମୟରେ ଦେଖାଯାଏ । ମୋର ଜଣେ ଭିଣୋଇ ବରହମ୍ପୁରରେ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଣା କୋଠା ଘର କିଣିଥିଲେ । ବରହମପୁରରେ ବି.ଏ. ପଢ଼ିବାବେଳେ ସେଇଘରେ ମୁଁ ରହୁଥିଲି । ଅନେକ ଥର ଦେଖିଛି– ଶୂନ୍ୟରୁ ଦୁବ, ରକ୍ତଲଗା ଚାଉଳ ଘରେ ପଡ଼େ । ଥରେ ମୋ ନାନୀର ମାସକର ଝିଅଟିକୁ କିଏ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ପକେଇ ଦେଇଥିଲା । କେତେଥର ଦେଖିଛି, ଧଳା ମଣିଷଟିଏ ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ଆର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନାହିଁ ।'

'ଏବେ ବି କ'ଣ ସେ ଘରେ ସେମିତି ଦୁବ, ରକ୍ତଲଗା ଚାଉଳ ପଡୁଛି ?' – ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

ସେ କହିଲେ, 'ନାଇଁ, ଗୋଟିଏ ଫେମସ୍ ଗୁଣିଆ ଆସି କ'ଣ ମନ୍ତ୍ର କଲା ପରେ ଆଉ ସେମିତି ହୋଇନାହିଁ ।'

ଏହା ଭିତରେ ଆମେ କଟକର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ସାରିଥିଲୁ । ଲେଭେଲ କ୍ରସିଂ ପାଖରେ କାର୍ କେତେ ମିନିଟ ପାଇଁ ଅଟକିଲା । ସେଇଠି ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶେଷ ଗପଟି କହିଲେ –

'ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଥାଏ, ଆମ ଗାଁଆରୁ ମାମୁଁ ଗାଁଆକୁ ବାହାରିଲି । – ବାଟ ଭୁଲି ଚିହ୍ନା ହିଡ଼ ଛାଡ଼ି ଅଚିହ୍ନା ହିଡ଼ରେ ପଶିଲି । ହଠାତ୍ କିଆବୁଦା ପାଖରେ ଦେଖିଲି, ଲଙ୍ଗଳା ମାଇପିଟିଏ ମୋ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଚମକିପଡ଼ି ପଛକୁ ଘୁଞ୍ଚି ଆସିଲି । ମାଇପିଟି ମଝିରେ ମଝିରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଉ ଥାଏ । କିଛି ସମୟ ପରେ ସାହସକରି ପାଖକୁ ଗଲି । ଦେଖିଲି, ଗୋଟିଏ ମାଇପିର ଶବକୁ ବିଲୁଆମାନେ ଝିଙ୍କା ଓଟରା କରିବାରୁ ଦୂରରୁ ସେମିତି ଦେଖାଯାଉଛି । ପରେ ଜାଣିଲି, ସେ ଗାଁଆରେ ହଇଜା ଲାଗିଥିଲା । ଲୋକେ ମଲା ମଣିଷସବୁ ବିଲରେ ସେମିତି ଶୁଆଇ ଦେଇ ଯାଉଥିଲେ ।'

କଟକରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କାର୍‌ରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲେ । ଓହ୍ଲାଇ ଯିବା ଆଗରୁ ତାଙ୍କ ଘର ସାମ୍ନାରେ ଆମକୁ କହିଲେ, 'ରାତିରେ କାର୍‌ରେ ଆସିବାବେଳେ ଟିକିଏ ଗପି ଗପି ଆସିବା ଭଲ । ସମସ୍ତେ ଘୁମାଇଲେ ଡ୍ରାଇଭରକୁ ବି ନିଦ ମାଡ଼ି ପାରେ ।'

ରାତି ଗୋଟାଏ ହୋଇଥିଲେ ବି ମୁଁ, ମୋର ସହକର୍ମୀ ଓ ଟୋପିପରିହିତ ଡ୍ରାଇଭର ବେଶ୍ ସତେଜ ଥିଲୁ ।

କଟକରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସିବାବେଳେ ସେଇ ଭୂତମାନେ ହିଁ ଆମକୁ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲେ ପ୍ରଚୁର ଖୋରାକ ।

୪.୫ ଗଳ୍ପଟିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ

ବିଷୟଟି ତୁମକୁ ଗପ ଭଳି ମଜା ଲାଗିଥିବ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଗଳ୍ପ ନୁହେଁ । ପ୍ରବନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଗଦ୍ୟର ଏହା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୂପ । ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଓ ପତ୍ରପତ୍ରିକାର ବିକଶିତ କଳେବର ଜରିଆରେ ଗଦ୍ୟର ନୂଆ ନୂଆ ରୂପ ଜନ୍ମନେଇ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପାଠକଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଆସନ ପାତିଛି । ସମ୍ପାଦକୀୟ ଅଗ୍ରଲେଖ, ସ୍ତମ୍ଭକାରିତା, ଫିଚର୍ ପ୍ରଭୃତି ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନାରେ ଲେଖକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଓ ଉପସ୍ଥାପନା କୌଶଳ

ଫଳରେ ତାଙ୍କର ତୁଚ୍ଛ ଅତିତୁଚ୍ଛ ଅନୁଭୂତି ମଧ୍ୟ ଅସାଧାରଣ ହୋଇଉଠେ । ଏଥିରେ ଥାଏ ରୋଚକ ବିଷୟ ସାଙ୍ଗକୁ ଜନ-ମନ-ସ୍ପର୍ଶୀ ଭାଷା ଓ ଆବେଦନ । ପଠିତ ରଚନାରେ ଏହାର ପ୍ରତିଫଳନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଟିପ୍ପଣୀ

ଲେଖକ କାର୍‌ରେ ବିଳମ୍ବିତ ରାତିରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଫେରୁଥାନ୍ତି । କାର୍ ଡ୍ରାଇଭର ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କ ସହଯାତ୍ରୀ ଥିଲେ ଆଉ ଦୁଇଜଣ । ଜଣେ ତାଙ୍କର ସହକର୍ମୀ ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ଆର ଜଣକ କୌଣସି କଲେଜର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ । ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମହାଶୟ ଭାରି ଗପୁଡ଼ି । ସେ ପ୍ରଥମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗପସପ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ସମସ୍ତେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ରହିବା ଦେଖି ସେ ତୁରନ୍ତ ଗୋଟିଏ ବରଗଛକୁ ଦେଖାଇ ତାଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା ବଖାଣିଲେ । କହିଲେ, କଳା ବୁର୍ଖାପିନ୍ଧା ମହିଳା ଜଣେ ଚାରି ପାଞ୍ଚଥର ତାଙ୍କ କାର୍‌ରେ ଯିବା ପାଇଁ ହାତଟେକି ଅଟକାଉଥିଲା । ସେ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇଲେ ନାହିଁ । ଏହାର ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଧରଣର ଚୋରି ହୋଇଥିଲା । ଗପଟି ଗୋଟିଏ ଅପରାଧ କାହାଣୀ । ଡକାୟତ ଜଣେ ବୁର୍ଖାପିନ୍ଧା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ବେଶରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇ ଲୁଣ୍ଠନ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ଘଟଣା ଲେଖକଙ୍କ ମନରେ ଅଲକ୍ଷରେ ଏତେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଲା ଯେ ଭୂତମାନେ ମନେ ପଡ଼ିଗଲେ । ଅର୍ଥାତ୍ ବେଶ୍ ହେତୁବାଦୀ ମନେ ହେଉଥିଲେ ବି ଲେଖକଙ୍କ ମନରେ ଭୂତ ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାର ତୀବ୍ର ଆଗ୍ରହ ରହିଛି । ସେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ତାହା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ଗପିବାପାଇଁ ସତେ ଯେମିତି ଖାସା ବିଷୟଟିଏ ମିଳିଗଲା ! ତାପରେ ସେ ଲଗାତାର ପାଞ୍ଚଟି ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଭୂତଗପ କହି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚାଟ କରିଦେଇଥିଲେ । ଗପଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା ଚାରି ପାଞ୍ଚଦିନ ତଳ ଘଟଣାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ତାଙ୍କ ପିଲାଦିନ, ହାଇସ୍କୁଲ ଓ କଲେଜ ଛାତ୍ର ବେଳର ଅନୁଭୂତି । କଲେଜ ଲାଇବ୍ରେରୀ ପିଅନ ଆକୁଳିର ମୃତ୍ୟୁହେବା ପରେ ରାତିରେ ଲାଇବ୍ରେରୀ ଭିତର ବହି ସାଇତୁ ଥିବାର ଦୃଶ୍ୟ, ବଜାରରୁ ମାଛନେଇ ଫେରିଲାବେଳେ ପ୍ରଥମେ ଟୋକେଇ ଓ ପରେ ଧଳାଲୁଗା ପିନ୍ଧା ମାଇପଲୋକ ଦେଖିବା, ଆଉଥରେ ରାତି ଅଧରେ ସାଇକେଲରେ ଫେରିଲାବେଳେ ନିଆଁହୁଳା ଘୁରୁଥିବା ଦେଖି ସାଇକେଲ୍‌ରୁ ପଡ଼ିଯିବା, ବାପାଙ୍କ ପ୍ରେତାତ୍ମା ତାଙ୍କୁ ନିଦରୁ ଉଠାଇବା, ଭିଶୋଇଙ୍କ ଘରେ ଥିଲାବେଳେ ଶୂନ୍ୟରୁ ଦୁବ, ରକ୍ତଲଗା ଚାଉଳ ପଡ଼ିବା, ପିଲାଦିନେ ବିଲ ଭିତରେ ଉଲଗ୍ନ ନାରୀର ଶବ ଦେଖିବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆତ୍ମ ଅନୁଭୂତି ମୂଳକ କାହାଣୀ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କାହାଣୀକୁ ତର୍ଜମା କରେ ତାହା ମୋ ମନର ଭ୍ରମ ଜଣାପଡୁଥିଲେ ବି ଲେଖକ ଓ ତାଙ୍କ ସହଯାତ୍ରୀମାନେ ସେସବୁ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଓ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି । କଟକରେ ଓହ୍ଲାଇ ବିଦାୟ ନେଲାବେଳେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମହାଶୟ କହି ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ କାହାଣୀ ପେଡ଼ି ଖୋଲିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ତାଙ୍କ ମତରେ ରାତିରେ କାର୍‌ରେ ଆସିବାବେଳେ ଟିକିଏ ଗପି ଗପି ଆସିବା ଭଲ । ସମସ୍ତେ ଢୁଳାଇଲେ ଡ୍ରାଇଭରକୁ ନିଦ ମାଡ଼ିପାରେ । ସତରେ ରାତି ଯଥେଷ୍ଟ ହେଇଥିଲେ ବି ଭୂତଗପ ଶୁଣି ଡ୍ରାଇଭର ସମେତ ସମସ୍ତେ ବେଶ୍ ସତେଜ ଥିଲେ । ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓହ୍ଲାଇଗଲାପରେ ସେମାନେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୂତ ବିଷୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସତେଜ ରଖିବା ପାଇଁ ଭୂତଗପ ଥିଲା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଖୋରାକ । ଲେଖକଙ୍କ ଜୀବନ୍ତବର୍ଣ୍ଣନା ଓ ଯାଦୁକରୀ ଉପସ୍ଥାପନା ଯୋଗୁଁ ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟଟି ଚମତ୍କାର ଓ ସରସ ହୋଇପାରଛି ।

ଶବ୍ଦାର୍ଥ

ବୁର୍ଖା-ମୁସଲମାନ ମହିଳାଙ୍କ ଆପାଦମସ୍ତକ ଆବୃତ କରୁଥିବା ପୋଷାକ

ଫେଣ୍ଟ - ଅଚେତ

ସୁଟେବଲ-ଆଦୃତ ହେବାଭଳି

୪.୬ ପାଠାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ (ଦୀର୍ଘ)

I. ଛୋଟ, ସାଧାରଣ ଅନୁଭୂତି କିଭଳି ଲେଖକଙ୍କ ଯାଦୁକରୀ ସ୍ପର୍ଶରେ ଅସାଧାରଣ ହୋଇପାରିଛି ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

II. ଭୂତମାନେ ମନର ଭ୍ରମ ହେଲେ ବି ଭୂତଗପ ଆମର ମନୋରଞ୍ଜନ କରିଛନ୍ତି – ପଠିତ ରଚନା ଅବଲମ୍ବନରେ ଆଲୋଚନା କର ।

III. ଭୂତ ଗଳ୍ପରୁ ଆମେ କି ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କଲେ ଆଲୋଚନା କର ।

IV. ଭୂତ ଗଳ୍ପରୁ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟର ପରିଚୟ ଦିଅ ।

ପାଠାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ (ସଂକ୍ଷିପ୍ତ)

i) ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଯେଉଁ ଆକୁଳିର କଥା କହୁଥିଲେ ସେ କିଏ ?

ii) ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମହାଶୟ କେଉଁ ସ୍ୱଭାବର ?

iii) ଲେଖକଙ୍କ ସହକର୍ମୀ ଅଧ୍ୟାପକ ସ୍ପିରିଟ୍ ଅଛି କହିବାରୁ କ'ଣ ଜଣାପଡ଼ିଲା ?

iv) ଗାଁର ବାତାବରଣ କାହାପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ?

v) ବୁର୍ଖାପିନ୍ଧା ମହିଳା ଦେଖାଯିବାପରେ ସେଠାରେ କ'ଣ ହେଲା ?

vi) ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ପାହାନ୍ତାରେ କ'ଣ ଅନୁଭବ କଲେ ?

vii) ରାତି ଗୋଟାଏ ବେଳେ ମଧ୍ୟ ଡ୍ରାଇଭର, ଲେଖକ ଓ ସହକର୍ମୀ ସତେଜ ଥିଲେ କାହିଁକି ?

viii) ବିଦାୟ ବେଳେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କ'ଣ କହିଲେ ?

ix) 'ମୋତେ ଭୂତ ମନେ ପକାଇ ଦେଲେ' – ଲେଖକଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

x) ଡ୍ରାଇଭର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲା କାହିଁକି ?

xi) ସହରରେ ଭୂତ ଥିବାର ପ୍ରମାଣ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କେମିତି ଦେଲେ ?

xii) ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମହାଶୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକର ଶବ ଦେଖିଲେ କେମିତି ?

୪.୭ ବିଷୟ ବୋଧଗତ ପ୍ରଶ୍ନ

ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ ଉତ୍ତର ବାଛି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

କ) କାର୍‌ରେ ସମୁଦାୟ ....ଜଣ ବସିଥିଲେ ?

(ଜଣେ, ଦୁଇଜଣ, ତିନି ଜଣ, ଚାରିଜଣ)

ଖ) କାର୍‌ରେ .... ଢ଼ୁଳାଇଲେ ?

(ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ଲେଖକ, ସହକର୍ମୀ ଅଧ୍ୟାପକ, ଡ୍ରାଇଭର)

ଗ) ଭୂତଙ୍କୁ ଆଖିରେ ଦେଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି .... ଦିଶିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ?

(ଭୟଭୀତ, ଅଚେତ, ଗମ୍ଭୀର, ଉତ୍ତେଜିତ)

ଘ) ଡ୍ରାଇଭର .... ପିନ୍ଧିଥିଲା ?

(ଜୋତା, ବେଲ୍ଟ, ଟୋପି, ଧୋତି)

ଙ) ଜାନକୀଦେଇପୁର ଷ୍ଟେସନ ନିକଟରେ .... ନଈ କୂଳରେ ଆମ ଗାଁ ।

(ଭାର୍ଗବୀ, ଦୟା, କାଣ୍ଡୀ, କୁଆଖାଇ)

୪.୮ ବିଷୟ ବୋଧଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ମାଳା

କ) ଚାରିଜଣ (ଖ) ସହକର୍ମୀ ଅଧ୍ୟାପକ (ଗ) ଗମ୍ଭୀର

(ଘ) ଟୋପି (ଙ) ଭାର୍ଗବୀ